

Uttalande vid Civilförsvarsförbundets förbundsstämma 2015-10-11

Bättre med ökat stöd till frivilligorganisationerna än med obligatorisk medborgartjänst

Den allmänna värnplikten är avskaffad (eller i vart fall vilande). Civilförsvarsplikten likaså. Folkförankringen av svensk försvars- och säkerhetspolitik och krishantering är bristfällig. Någonting har gått förlorat. Den allmänna värnplikten spelade roll inte bara för försvarsmaktens personalförsörjning utan också som social arena för möten mellan olika människor från skilda samhällsgrupper. Den var ett kitt som skapade tillit i samhället.

En arbetsgrupp knuten till tankesmedjan Arena har reflekterat över detta och lyft fram tanken om att det borde införas en förnyad värnplikt eller en medborgartjänst. Gruppen föreslår att regeringen tillsätter en bred parlamentarisk utredning för att utveckla tankarna vidare.

Tanken är intressant. Försvarsmakten kan behöva en modifierad form av värnplikt eller mönstringsplikt för att klara framtida personalförsörjning. Behovet att utbilda fler i kris- och katastrofhantering i uppbyggnaden av ett nytt, modernt civilt försvar är stort.

Men innan regeringen tillsätter en utredning om en medborgarutbildning i kombination med obligatorisk medborgartjänstgöring bör den överväga möjligheterna att låta svensk folkbildningstradition visa vägen när det gäller att öka medborgarnas kunskaper om kris- och katastrofhantering samt att skapa sociala arenor.

Vi vet från stora olyckor de senaste åren, och nu i samband med vårt flyktingmottagande, att svenskar är beredda att ställa upp och göra insatser när det behövs. Men vi har också sett att det offentliga är ovant att ta emot nödvändig hjälp, och att några av de frivilliga måste vara bättre utbildade och tränade i att se till hur spontanfrivilligas insatser kan tas tillvara på bästa sätt. Staten borde bygga vidare på detta folkliga engagemang och ge de frivilliga organisationerna ett förstahandsansvar för den kompensationsuppbyggnad ett nytt civilt försvar måste bygga på.

För detta behövs en vision, ett mål, en nationell plan och en genomtänkt strategi från regeringens sida, utformad i samverkan med Sveriges Kommuner och

Landsting (SKL), försvarsmakten, MSB m.fl. myndigheter samt näringsliv och frivilligorganisationer. Ett sådant gemensamt strategiarbete skulle också på ett kostnadseffektivt sett bidra till viktiga delar i uppbyggande av ett nytt civilt försvar på krisberedskapens grund.

Civilförsvarsförbundet kan med sin landsomfattande organisation av lokalföreningar, distrikt, verksamhetsledare och instruktörer ge medborgarinformation i krishantering till Sveriges alla gymnasieelever. Vi kan också utbilda allmänheten för att stärka den enskildes förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser. Vi skulle också kunna förstärka samhällets krishanteringsförmåga genom en fortsatt uppbyggnad och utbildning av Frivilliga Resursgruppen (FRG) i samtliga kommuner och för statliga myndigheters behov. Det senare gör vi redan i samverkan med andra frivilliga försvarsorganisationer, men vi vill också att möjligheterna till samverkan även med andra folkrörelser tas tillvara.

Folkbildningsvägen skulle ha flera fördelar framför en obligatorisk lösning: Vi slipper tvinga människor att arbeta i vård och omsorg men skulle ändå få en folklig mobilisering till en väsentligt lägre kostnad. Stöd till folkrörelserna stärker dessutom demokratin och tilliten i samhället.